
KULTURA BEZ BARIER

Szklany butlik

Naczynie ma cztery prostopadłe ścianki oraz długą szyjkę. Wykonano je ze szkła barwionego w masie na kolor zielony, lekko zanieczyszczonego pęcherzykami powietrza i z kilkoma grudkami (co uznawane jest za wadę masy szklanej). Ozdobę naczynia stanowi fasetowanie na szyjce, a przede wszystkim rytowany i złożony herb Mniszech na przedniej ściance. Naczynia tego typu, zwane również karafinkami, służyły do podawania alkoholu, a ustawiano je podczas uczy przed każdym z biesiadników. Dzięki kształtowi naczynie można było łatwo spakować do specjalnego kufra i zabrać w podróż.

Butlik powstał w pierwszej magnackiej manufakturze szkła luksusowego – Huta Kryształowa założona została w 1717 roku przez Adama Mikołaja Sieniawskiego. Jej produkcja od samego początku ukierunkowana była na wytwarzanie przedmiotów najwyższej jakości, tworzonych ze szkła kryształowego i zdobionych modnymi wówczas technikami szlifowania i rytowania. Po śmierci założyciela manufaktury i jego żony starostwo lubaczowskie, na terenie którego mieścił się zakład, objął Jerzy August Wandalin Mniszech. To właśnie dla niego powstał komplet modnych wówczas fasetowanych i barwionych w masie szkieł, ozdobionych herbem rodzowym. Dzięki dodanym do niego panopliom, wśród których wprawne oko dostrzeże także laski marszałkowskie, możemy datować wytworzone szkła dość dokładnie – na lata sprawowania przez Mniszcha urzędu marszałka nadwornego koronnego: 1742 – 1767.

W kolekcji wilanowskiej znajduje się jeszcze jeden analogiczny butlik oraz kieliszek należący do kompletu. Naczynie zostało zakupione w 2005 roku, możliwe jednak, że podobne przedmioty były w niej obecne także wcześniej. Jedną z mieszkanek pałacu – Aleksandra z Potockich – była prawnuczką pierwszego właściciela zestawu. W

KULTURA BEZ BARIER

innych polskich muzeach znajdują się także kolejne elementy tego wyjątkowego kompletu.